**ชื่อวิทยานิพนธ์ พฤติกรรมการใช้น้ำมันพืชในการประกอบอาหารของผู้บริโภคในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา**

ผู้เขียน นางสาวสุภา เจนจารุวงศ์
สาขาวิชา การจัดการธุรกิจเกษตร
ปีการศึกษา 2553

**บทคัดย่อ**

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา 1) สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของผู้บริโภคที่ใช้น้ำมันพืชประกอบอาหาร 2) พฤติกรรมการใช้น้ำมันพืชในการประกอบอาหารของผู้บริโภค 3) ปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการใช้น้ำมันพืชมาใช้ประกอบอาหารของผู้บริโภค 4) ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจที่มีผลต่อพฤติกรรมการใช้น้ำมันพืชประกอบอาหารของผู้บริโภค และ 5) ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะของการใช้น้ำมันพืชในการประกอบอาหารของผู้บริโภค โดยเก็บข้อมูลจากผู้บริโภคที่ใช้น้ำมันพืชในการประกอบอาหารที่อาศัยอยู่ใน 10 ชุมชนของเทศบาลนครหาดใหญ่ จำนวน 200 ราย โดยสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาโดยใช้สถิติอย่างง่าย และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงประมาณ โดยใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-Square Statistics) ผลการศึกษาพบว่า

กลุ่มตัวอย่างผู้บริโภค ร้อยละ 76 เป็นเพศหญิงมีอายุเฉลี่ย 40 ปี ร้อยละ 59 มีสถานภาพสมรส ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ และมากกว่าครึ่งหนึ่งมีการศึกษาไม่เกินระดับมัธยมศึกษา มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 4 คน กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 22 มีสมาชิกในครอบครัวที่มีปัญหาสุขภาพ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับน้ำมันพืชผ่านทางสื่อโทรทัศน์มากที่สุด ร้อยละ 53 ของกลุ่มตัวอย่างเป็นพนักงานบริษัทเอกชน มีรายได้เฉลี่ย 16,220 บาทต่อเดือน มีรายได้ครัวเรือน เฉลี่ย 34,634 บาทต่อเดือน และมีรายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ย 21,701 บาทต่อเดือน

กลุ่มตัวอย่างมีการประกอบอาหารรับประทานเองเฉลี่ย 7 ครั้งต่อสัปดาห์ ส่วนใหญ่ใช้น้ำมันถั่วเหลืองในการประกอบอาหาร นิยมใช้น้ำมันพืชยี่ห้ออองุ่น และสามารถเปลี่ยนยี่ห้อน้ำมันพืชที่ใช้ได้ มักเลือกซื้อน้ำมันพืชขนาด 1 ลิตร โดยซื้อเฉลี่ย 1.28 ครั้งต่อเดือน และจำนวนการซื้อเฉลี่ย 1.4 ชิ้นต่อครั้ง บรรจุภัณฑ์ที่ผู้บริโภคนิยมซื้อมากที่สุดคือขวดพลาสติก และใช้น้ำมันพืชเฉลี่ย 2.26 ลิตรต่อเดือน กลุ่มตัวอย่างนิยมใช้น้ำมันถั่วเหลืองสำหรับอาหารประเภทผัดและทอด ร้อยละ 55 มีการใช้น้ำมันพืชทอดซ้ำ โดยทอดซ้ำเฉลี่ย 2 ครั้ง ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างจะเลือกซื้อน้ำมันพืชที่ซุปเปอร์มาร์เก็ต เพราะสะดวกต่อการเดินทาง และมีสินค้าจำหน่ายหลากหลายชนิด

ปัจจัยด้านราคาและด้านช่องทางการจัดจำหน่ายทุกปัจจัยมีความสำคัญต่อการใช้น้ำมันพืชประกอบอาหารของผู้บริโภคระดับมาก สำหรับปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ โดยเฉพาะการมีฉลากบอกรายละเอียดอย่างชัดเจน การมีเครื่องหมายรับรองมาตรฐานจากหน่วยงานของรัฐ การไม่มีกลิ่นหืนและคลอเรสเตอรอล การมีคุณค่าทางโภชนาการต่ออาหารที่ปรุง ขนาดของบรรจุภัณฑ์มีความเหมาะสมต่อปริมาณการใช้ และยี่ห้อของน้ำมันพืช มีความสำคัญต่อการใช้น้ำมันพืชประกอบอาหารระดับมาก ส่วนปัจจัยด้านการส่งเสริมการขายที่มีความสำคัญต่อการใช้น้ำมันพืชประกอบอาหารในระดับมาก คือ การจัดรายการให้ส่วนลด

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ โดยใช้สถิติไคสแควร์ พบว่า การมีปัญหาสุขภาพมีความสัมพันธ์กับการใช้น้ำมันพืชในการทอดซ้ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha$ = 0.01 ส่วนรายได้ของครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับการใช้น้ำมันพืชในการทอดซ้ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha$ = 0.05 ในขณะที่จำนวนสมาชิกในครอบครัวและการมีปัญหาสุขภาพของสมาชิกในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับจำนวนครั้งที่ซื้อน้ำมันพืชอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha$ = 0.01 และ $\alpha$ = 0.05 ตามลำดับ สำหรับระดับการศึกษา

การมีปัญหาสุขภาพของสมาชิกในครอบครัว และรายจ่ายของครัวเรือนมีความสัมพันธ์กับการเจาะจงยี่ห้อน้ำมันพืชที่เลือกใช้ประกอบอาหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha$ = 0.01 ส่วนจำนวนสมาชิกในครอบครัวและรายได้ของผู้บริโภคมีความสัมพันธ์กับปริมาณการใช้น้ำมันพืชต่อเดือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $\alpha$ = 0.01 และ $\alpha$ = 0.05 ตามลำดับ

ปัญหาสำคัญที่ผู้บริโภคพบมาก คือ น้ำมันพืชมีราคาแพง น้ำมันพืชขาดตลาด น้ำมันพืชมีคลอเรสตอรอลและเป็นไข และหาซื้อน้ำมันพืชได้ยาก สำหรับข้อเสนอแนะที่ผู้บริโภคแสดงความคิดเห็นมากที่สุด คือ ต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความรู้เกี่ยวกับคุณและโทษของน้ำมันพืช วิธีการใช้ ประเภทของน้ำมันพืชที่ควรเลือกบริโภค และผู้ผลิตน้ำมันพืชควรหันมาใช้ขวดแก้วเพื่อลดภาวะโลกร้อน